

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

"Slogom nastu male stvari, a našloga sve pokvarci" Nar. Ped.

— Uredništvo i odpravnost način se: VIA TORRENTE br. 12.

Nepodplati se dopisi na tiskaju. Pripisana se pisma tiskaju po 5 nvd. avaki redak. Oglasi od 8 redak stoje 60 novč. za avaki redak više 5 novč. Il u službu opstovanja ne pogoduje na zpravom. Novci se uživaju poštarskom servisnom (zasegno postale) Ime, prezime i najbliži postup valja točno označiti. Komu list se dodje na Vršem, neka to javi odpravnosti. U četvrti listu, za koje se ne plaća poština, ako se iskava naziv: "Reklamator". Dopis se ne vrada skoži se ne tiskaju. — **NAŠA SLOGA** je list svakog četvrtca na seljaku 2 for. ne godinu. Ramjerno fr. 2.50 i 1 za pet godine. Izvajanje vira poština. Ne platite 1. m. 5 nvd.

POZIV NA PREDPLATU.

Koncem julija mjeseca iztekuju mnogim našim čitaocem predplate, te jih molimo ovim, da istu na dobu obnoviti izvole. Opominjemo ujedno sve naše dužnike, da učinu čim prije svoju dužnost, da uzmognemo i velike trakove podmiriti. Cijena listu je na čelu.

Tko nam nepošalje na vrijeme zaostatak, predati ćemo ga bez misljenja sudu.

Novci neka se salju jedino poštarskom naputnicom.

List se reklamira u nefrankiranim otvorenom pismu.

Uprava "Naše Sloga".

Buzetske stvari.

I.

U novije vremena govori se i piše o občini buzetskoj više, nego možda o jednoj u Istri. U njoj se i dogadjavaju, koje je težko vjerovati onomu, koj ne poznaju odnosnici u Istri u obče.

Osvrnut ćemo se u kratko na nju i na stanje u njoj.

Ta občinajedna pod najobžirnijih i najvećih u pokrajini: Sela su odabrana jedno od drugoga pot i više urah. U svojem okružju ima deset župan: Buzet, Sovinjak, Vrh, Rađice, Draguć, Grimaldu, Hum, Lanišće, Movraž i Sočerga; i dvadeset i jednu parezozu u občinu.

Građ je jedan, Buzet, sa 500 stanovnikom, ostalo su sve sela, brojeći blizu 13.500 stanovnika. Stanovnici gradića su narodnosti talijanske. Stanovnici selaca su narodnosti hrvatske.

PODLISTAK.

Desetgodišnjice.

Bratovčina hrvatskih ljudi u Istri.

Dne 6. oktobra 1884. obdržavala je Bratovčina hrvatskih ljudi u Istri svoju redovitu godišnju skupštinu. U toj skupštinici odlučno se je oplatiti njezin desetgodišnji rad, dat ga natiskati u "Našoj Slogi" i prelistati u posebne knjizice. Tu zadužbu povjerilo se odboru, a odbor ju ovim vrši.

Gospoda: Vjekoslav Vlah, tadašnji župan i dekan, Franjo Marotti, hrvati občinski glavar, Ernest Jelusić, hrvati školski ravnatelj, indanji svetočilišni daci, Anton Dukić, Matko Laginja, Fran Mandić i Vjekoslav Spinč izdali su mjesec marta 1874. u Kastvu sljedeći "Proglašenje hrvatskomu narodu i svakom prijatelju pučkoga zapredaka:

Si u najprostrenijih zamisliba pada broj mladež uče se po vikotskim školama; a avaki, koj to motri, svoje uroke traži, te jih neki budje u tom, što se svet voli dati na nauke, koje manje vremena trebaju, boje se plate; drugi misle, ne bez razloga, da su tomu krive skupode; treći što drugo,

vateke. Samo u morvačkoj i sočarskoj župi govore više slovenski. U Sovinjaku, neke su obitelji talijanskoga porišča, a uza njih klijata bi i neko druga biti talijanskimi. U one dvadesetak kućah što jib ima to solo, govorit će hrvatski i talijanski. Druga, u Draguću, na Vrhu, na Grimaldi, na Humu, ima po koj pojedinac, koji bud da je imao štogaško talijansko, bud da je to moda u Istri, bud da to nosi, koji se drži Talijanom, i koj pak vuče za sobom neprosvetljena i zapuščena puka. Neka jedan put ovaj puk počne svojom glavom misliti, po svojem osvodeniju raditi, na svoju korist gledati, odzvonilo je i onomu prividnomu talijanstvu, koje se u nekih prilikah opaža u navedenih selih.

Zajedno sa Rodkom občinom, brojecom 2.800 stanovnikom, skoro samih Hrvata, sastinjava buzetska občina, sudbeni kotor buzetski. Nit sudac, nit pristav, nit jedan kod suda nezna ničko pravilno hrvatski nit izreći ničko napisati. To je moguće samo kod nas; to potvrđuje jurčesto izrečeno, da c. kr. činovnici, hotice ili nehotice bire talijanstvo u Istri!

Ciclo vriome odkad obstoji buzetska občina, sastavljena kako je uslijed zakona 23. novembra 1868., vladala je njom talijanska stranka, t. vladali su gradjani, dobivši uvek na svoju stranu i pojedine seljake. Ovi su radili što i kako su oni htjeli, a velika većina puka nije marila nit za upravu, nit za imanje, nit za izbore, upravo za ništa občinskoga nit občinog. Bilo je s njom po prilici kao s mornarom, kad bi tvrdio spavajući

Na mi sami sebi upitamo, zašto se hrvatski narod u Istri jedva kao malo dete oda sna-hudi, a nežive život naroda dostojan, što blago mogli odgovoriti? Osim drugih zaprake pomislih bi nam bilo i na ova dva žlosti: 1. da po Istri u gradovima, gde je prilike za školu malo imala čiste nača-korenke; 2) da je naš rod u Istri većinom seljak i težak, koga ova zadnja polina ubijaju slabe letine i protunarodne osnove, da ga pod lažom kriju prosvete otuđe, od kružnoga ogrijanja i materinoga jezika.

Tako se u celoj žemalji mogu na prate pobjoriti kmetovi, koji bi svoju decu do visokih škola odgojili i učili jih tako svečitom dvečeravatu.

Da u društvu uzmognemo postići čega nojedincu nemogu to jest, da pomognemo Hrvatom u Istri izučiti si decu u raznih stanicib ljudskoga znanja, u toj čisto rođajujućih numeri pamiliši smo mi podprijeti u društvu više prijatelja, da se osnuje društvo pod imenom:

"Bratovčina hrvatskih ljudi u Istri".

Koncu je ovo pridao statut, potvrđen na

melju zakona o pravu druživa od 15. novembra 1887.

Svakog pošteno srca očutiti će u ovom

izgubio kormilo, jambore, jadra, kad bi mu more odnijelo i obuvalo i odjeo, novčice i sve, kad bi i njega obujmilo more, tu kad bi i sam počeo tonuti. Tad jedva se jo probudio i razazhrav se počeo gledati što se a njim sbliva, na što je došao, kamo njegovim stvari, što je s njegovim imanjem? Imav za stogu pravo na izbor zapovjednika i kormilara, podoč se je rotiti proti pravim i htjeo izabrat drugo, da se bar spasi, što se joj spasiti dade.

I zbilja kod občine buzetske utočilo se jo tuga sva sila. Podobocene došle su u nejzino društvo s imanjem, koja s većim koja s manjim, imale su i novac u blagajni. A sad, novac u imanjima, a imanja su zadužena, a da se nezna kamo ni kako je sve to prošlo. Devet godina nje občinska uprava položila računak ob občinskom imanju.

Podobocinam njujala, nit nije to pravo. Neko, kao što je Draguć premaši u tamošnji zastupnici bili u veću zapovjednika ladje, iztrglo su izpod uprave občinske svoje imanje, trazio su i dobile svoju vlastitu upravu. Drugo, najčešće očitnjene, kao što su one na Kasru, tružili su — ali nisu dobiti. — odciopljene, posvemačnje od občina, i ustanovljena vlastito občino. Skoro sve pokazali su svoje nezadovoljstvo kod raznih prilikah, imenito pak kod občinskih izborih.

Već kod predzadnjega biranja zastupstva, bio se je puč dobrohručno osvjetio izbrav mužu, koji da ne imaju birati predsjednika zapovjednika. Nju ovaj bio lukav i sladak, a zastupnici, bar toliko jih, koliko jih je trebao zapovjednik, prestdružni i luhko-

svojoj sreći. Uzeli smo u ruke oružje jedino, oružje jednogaka prava svih streljačkih i naučkih. Vi koji niste seljaci ni seljaka roda, nubarite zapuščenu kmetu prilike, da neleže ukopan njegov kralj, nerabilj, kogao gaje dobio. Uzroči te tim broj inteligencije, broj van jedinikih ljudi, njihih duševnih robova.

To je nejusigurniji i nejplemeniti put narodne borbe, al je i kušaj radojubija. Na niste sumi; pometi će vam: Bog i Hrvati Kinotivi Istarski!

Nesavjetje, vjek kako bezbržno deša, imate, ohvatite se u Bratovčinu; napišeno deš vam biti stičnica, jer so koloči, koja na vaših njedri odgojite, njezina vam neće postati ljute zmolje prislojnice. Pomožite svim pomalo, pak deš dobiti ljudi, koji će svetu pokazati, da niste seljaci niti milo slobodni Hrvati!

Pak će toko doći doba, kada kasni vasi unuci zabilježi budu na tihih grobovih otac svojih zapevali onu starinsku

"Gde je crkva sreca u olovu plivat može." A našloga gde zatvara, tu slama na dno pada!

Dakle svj u Bratovčinu da ožive staro pobratinstvo i s njim sratnju vremena!

Imenovana gospoda dake, sporazumno

vjerni, to je on i opat bio izabran, i zapovjedao je do neki dan, skoro punih pet godina poslije spomenutoga biranja.

U tom petgodinjnjem razdoblju obavilo se jo više izborih. Godine 1882. popunjeni izbor za pekarijski sabor. Izborna listina bila su u posvomašnjem redoru. Po tri četvrtine mrtvih je jedno porezovne občine bilo zvano k izboru mjesto živih. I roklo se, da jih nije moguće popraviti, jer da valja, birati na temelju posliednjih listina za občinsko zaustupstvo. Hrvatska stranka nije tako rukuo nit sudjelovala kod izbora, jer su pokvarene listine baš nju najviše ranile. Čekala je nove izbore u nadu, da će dotele bit popravljene izborne listine. Uzaludne nade. Listine još nebijahu popravljene; novih občina in izborih, nebijaju; po starim listinama nepopravljene bire se je i godina 1883. mjeseca julijsa. Jedan od kandidata talijanske stranke bježe sam načelnik občine buzetske g. Clariot. Tih pred izbori putovao je i po Buzetini zemaljski kapetan gosp. Dr. Vidulich; i kod junačkoga sastanka u Buzetu, poslio običnih pozdravah, poveo razgovor o predsjedničkih izborih. Hrvatska stranka radi nepopravljenih listina i opat nije htjela sudjelovati, već se ipak, da su druge občine izvojevale pobjedu narodnih kandidata. Nego ti nobijahu u volju većini saborškoj u Foresu. Netko da njoj je rekao, da bi talijanska stranka kod obnovljenih izborih za stalno pobjedila. Zakonito izabrani zastupnici bili su poslani kući. Izbori za pokrajinski sabor obnovili su se i godine 1884. početkom junija. Bar sad se koji je većinom seljak i težak, koga ubijaju slabe ljetine, koga taru protivljuju, lužu mu, da će ga prosvetiti, u istini hotel ga otuditi njemu i njegovu jeziku. "Ozranak tige naroda — hrvatskog" žvući po kvarnerskih otočići po Istri, mimo da ne izbeznu pod pritisom tujdinstva, zapuščenosti i srošmaštva. "Kroz vječne bio je naš hrvatski narod u Istri zapušćen. Bio je kmet, srošman kmet, koji je više za druge nego li za radio."

"Zar da i dalje ostanemo dosadanjem stanju? Zar da i dalje u tuinf ostanemo?"

"Zar da godimice propadamo? Da se izverjeljivo svojoj miloj domovini? Ne! Nikako! Nikakao! Srošman sami, znamoš, su trpe. Znajući, da sloga jači a ne-sloga tlaci, stolži smo se i dogovorili, što nam je činiti. Imajući na pameti onu: "Zrno do zrna pogaća, kamen do kamena paljca", nikanli smo sabrati dovršiti po novčiću za našu djecu, koja bi nam danas sutra mogla biti uporšćena. Uvidjajući potrebu izobraženih ljudi ih jedne, srošmaštvo puka druge, slabu. Ali nikakvi s treće strane, što biješi učiniti, nego učiši se s vama, pomoti si sami, što pojedinci nemogu, udinuti mnogi skupu, složiti se, ustrojiti družtvu, osnovano na žrtvama pojedinačnih za skupnu korist, koja bi poduprila nože nadarene učenje se mladića. Umniči svakoga naroda dužni su unapredijevati blagostanje naroda i njegov napredak. Srošman nesnažni uždravljati svoje djece u školi, te s toga biva

je držalo, da će se izbornici birati po novih, popravljenih listinah. Jok! I opet se našlo kvađicu. Popravljive su se i popravile, ali još da se nije po njih biralo zastupstvo. Opet da valja birati po starih. Radi toga opet nije sudjelovala hrvatska stranka na Buzešćini. Kandidat talijanski bio je i opet buzetski načelnik Clario. Bio je isto sreća kao i prošle godine: Buzet bila je za njega, al većina drugih občina nije. I tako su se obavila ta tri izbora za pokrajinski sabor, i to tretji od njih deset mjeseci poslije redovito-zakonitoga trogodišnja načelnikovanja spomenutoga gospodina. Svaki bi bio prisegao, da se neće već nijedan izbor, osim izbora zastupstva, obaviti pod tim načelnikom. Nju ljudi sniju, mogućnici odlučuju. Zakoni su na papiru.

DOPISI.

Buzet mjeseca agusta 1885. — «Svibili su. Dosadašnje naše občinsko zastupstvo svršilo je svoju zadaju, to jest, upravu občinsku predala je drugim osobam, u stari su, išli doma, jer, kako pak govoriti, shitili su ih da. Svibili su liepo, jer ave ono, čim su upravljali, su poribili u implemente svrbe. Razdjeлиli su občinske pašnike, da ima svaki svoj, da ne bude kugve, nego vetr — onaj blažen — koji je stožar svakomu napredku. Sazidali su krasnu školu svogoj dječi i mnogo drugoga, časa naši kmeti nemogu učiti, kamo li pobrojiti. Tko će se onda žuditi, da su se pri tolikom radu našo občinskoj »bardejci« potomila vest? Hvalite Boga, da se nije potopljal Došli su novi brodar, a treba ujutri popraviti bardeju. A od kuda? Gosp. katarski komeesar našao je občinsku blagajnu praznu.

Ovih danah bje ovdje onaj računar, gosp. Šuša iz Poreča i našao u buzetskoj blagajni ono, što da se nadalo naći preko nekoliko vremenu u kastavskoj; to jest pravu pravcatu — Šušu. Čini mi se, da je rekao po prilici ovako: »U Istri neima občine, koja bi imala toliko duga, kao buzetka, stoga valjda, što nije bila uprava u redu. Novi odbor, kažu, ne može upravom napraviti, jer mu fali...« Eh! senza soldi padroneggi è un urto difficile, kojoj buzetka univerza sa svim evojem občinskoštvo nije jošta dorsala. Prvi oficijozan čin novog predsjednika bio je taj, da je pustio starii tambaru, da kmeti plate zaostalo dugove; a to će biti valjda premalo; zato govore, da bude občina postulata 20.000 fr., da stavi u red bardeju, kojom se naprivo.

Pamatne je to misao! Kad je buzetska občina najviše dužna u Istri, valja da novoposudjeni novci povlašti dug, da ju za Boga miloga koja druga občina u Istri ne prehit — u dugovih. Ej, Kastavci, da

sila talentata zakopana. Odgojiti nam je mladeži u duhovne i prosvjetne svrhe. Nemojmo oklevati. Na rad revno i neustručivo. Voljno svlačimo sva zaprake. U to ime Bog i mož!

Svrska riznica bila je i jest; da pomogne odgojiti seljakčkih sinova, koji bi pak malo po malo odgajali narod iz kojega su potekli, prosvetljivali ga, pridizati ga duševno i tjelesno, krepili, zavarevili te tako oslobodili izpod skrbništva lažnih proroka, koji mu pod imenom prosvjeti i kulture zator pripravljaju. Svrska je to doista koli plemenita, toli i rodoljubiva i čovjekoljubiva.

Sredstva za postici tu svrhu, bila su i jesu darovi, koje su dalli pojedinci, u istom ljuhebi hrvatski narod u Istri, zeleci mu avako dobro i pokazujuci tu ljubav i želu, no slatkimi, laskavim i varavim riječim, nego činom, žrtvama, novcem, odnosno i radom i trudom.

Napravilo se je pravila, poduštro jih dotičnoj oblasti i državi je bilo pripravljeno najprije usmisliti zakona udržavanju, pak izričiom odlukom visokoga e. kr. načelnosti u Trstu od 3. jula 1875. br. 7069. Pravila sa proglašom poslobo se je avim prihvatljem puščkoga napredka. I ne uzalud. »Naš glas, neosta glas vajipodjege u pustinji.«

ste vi što takova znali, ne biste u zamjeru spali kod mogućnog poretkog »Kolpiste« profete della civiltà e bruttura dell'avvenire. Da, da, ali vi imate samo hrvatsku školu i vi buzenski kmeti, kamo ste hođili u školu, da bi vam što takova polo u glavu: ida spasimo zaduženu občinu, da popravimo upravu, koja ima učiniti končan dogovaranje, treba još posudititi. To znadu samo buzenski »balbonti«.

Tko će platiti dugove buzenske kase? Tko drugi nego vi občinari, jer ste zastali plaćanjem, jer ste dužni občini; da se liče sve poravnati i tako uređenoj občini će buzenski »Salomon« predati u vaše ruke — ma si ju morate prije odkupiti. Zašto nepluvljuće u ređu? To su svaki: sirovani ste, pak je bila staru upravu milosrdna i dobročudna praznavam; a nova ima našog, da bude stroga za vise, za vaše dobro. Nu recite, imate uzroka možda, da se tužite na jednu ili drugu? Možda niste htjeli platiti nemajući povjerenje u dosadašnju upravu? To bi bio grijek samo pomislio, jer date li vi protiviti se »nepogriešivoj poretkoj Sibille«, koja čitavomu svetu gata, da neima sposobnijih ljudi za občinsku upravu, od buzenskih »schinospante«. Ne prestajte drugovati, da ste poslušali, da odbacite ličnost plaćanja, da se medjutim učite upravljati, da budete pripravljeni, kad vas pogovoru. Do dojdajućih izbora treba, da naučite razvjetliti i oporaviti na troškovne drugih, zbijati, hababušiti, konjske repove rezati, prasice u tutje vrtovne goniti, i sve to tako liepo, da vas osvajajući i svečinjenjivi, Cimbri, Pelosi, Asperi i svaki takov crnoškolski neopopaze; onda i u taj reči, da ste sposobni za buzensku upravu. Medjutim učite i brusite vaše »sarpe grosses o čitavim buzenskim parkotih. Do onda, da ste mizdravote. — Ridi.

Kraj Voloskoga početkom agusta, — (Vode, putoci do mera). — Ja idem na Volosko kada moram. Od djetinjstva Imam takvu život i sam neznam prava život. Ali prevario bi se, tko bi pomislio, da sam možda Voloskom prošao. Nisam ni malo, da pada kad tamo zadjem većom se ugodno čuti, a mnogo putih mislim na to liepo mjesto. Pred malo danah bio sam tamo i duž vidiša koješta, što sočenim, da bi vrednito iznjeti na javnost. To nisu i onako nikakve, tajne.

U desetak godina Volosko se u mnogo poljopravilo. Prikazuje se baš u gospodarskom rukuh. Lipe ljetovnjike ili žimovnjake (ville) podigose i na gospodarske vrješće s jedne i druge strane, i u samomu mjestu mnoge kuće popravljene uzdignute gradeći ti lice kažu. Ipak uz taj ej i ima velike manjkavosti. Za sada spomenut su samo dvije.

Volosko neima občinska voda, niti ima puta pristojna na more. Tomu zlubli se ipak našlo neka, da je prave i ozbiljne voje.

Svakog se u ovu stranu Učke ima uređen budu koji zdesac, a Volosko grad, učima ni zdenca ni šterne, ikavke. Radi čestarskih oblasti, koje imaju tu svoje sjelo, dolazi dan po dan mnogo ljudi, a ipak neljemući za sebe ni za svoje blago ni kapa vode, ako ju nekupe, ako ju neizprse. Ali to samo radi tudjindanac, nego radi svojih domaćina, navlastito siromasnijih trebalo bi, da se priskrbi občinskim vodama; jer je težko siromahu uz ostale stvari kupovati još i vodu. Mi imamo provincialni zakon od god. 1864. dakle preko 20 godina, po kojem bi morale sve občine imati dovoljno zdrave, čiste vode. Zakon je ljeplji, ali je mrtav, kad se ne nitko nebrine, da se i izpušti. Susjedna nam občina kastavská potrošila u pet šest zadnjih godina, na nove šterne i bunare preko 7-8 tisuća korintih; a na Voloskom, nista po pištu — Izgovor nevalja, da ima mnogo pravatnih zdenaca; jer ako imaju pojedinim gospodari šterne, a ipak je mnogo više kuća bez šterne. Više ljudi zalaže na tudištu šternu nego se ih na svojoj službi može. Goste na takvu dužnost zaboravljaju občinsko zastupstvo, morali bi na to prijaviti cesarsku oblast, ali tomu se nije nadati, dok se djelatnost kapetana broj po tom n. pr. koliko su spisak rješili u godini.

Druga je velika neprilika, što neima Volosko pristojna puta na more. Dok

cesarska vlast troši na popravak luke, nitko se nebrine, da pristup k moru barem popravi. Ne samo, da se nemože vozom do mora, nego mora se po skalab, koje su jako nepriljive, osobito za prenos težih stvariju. Premađu se tu rado sabiraju otoci domovine, težko, da su o tom ozbiljno promišljali, kako da se tomu zlu pomože. Sad bi to bilo težko, jer su cene žemljista previsoke; ali pred nekoliko godinama to bi se bilo moglo učiniti ne sa prevelikim troškom — spustiv cestu od Črnikovice na morsku obalu, pa dalje do porta. I sada bi se moglo i, moralno, učiniti. Ako nije moguće izpeljati cestu, da se učine barem pristojne i prikladne skale, možda onda, gdje rada stoji ona mirina, koja prestrani putniku, kad se morem Voloskomu približuje.

Mislim, da bi bila i ovo stvar, na koju bi mogli i moralni obratiti svoju pozornost i carski plasmeni. Dvojimo, da se to učini, u sadanju kapetan znati, da nemisli u tuču maleknosti. Njemu je preči posao Opatiji i t. J. Opatići gosi. No nije ni čudo; da objektom dječara iateč za šarenim metalijem često neviđi, što mu je pred nōmom.

Občinski zastupnici rado se hvale kako sporno troše. Mi im to rado vjerujemo, barem u kojko se tko ne občinito dobro. Ona ravna pred Standardom, to je sve čim se povoljnije mogu. Neznam pravo koliko iznenađi naši prihod občinski, na godinu, nego znam, da bi imao biti uvjek veći, jer konsum mesa, vina i piva uvjek raste. Ako se neda Bog zna što opraviti u jednoj godini, moglo se to u toliko vremene, da je bilo volje. Ta občina neima upravu ničega, ni škole ni plovaniće ni občinska kuća. Ali uko i ja dakle više stvara, za koje bi se skrbiti moralno, neka se najprije priskrbi siromasmom zdravu i dobre ceste. Tako budi.

Iz Krka. — (Zberi Advočajara na otoku Krku). — Čim se užvitila izborna borba, naši protivnici podlijeli svojim klevetama i osvadami bijeli su uzbunjili i zavestili ovdješnje Hrvate. Razne su osyade raznabali narod, kao na primjer, da je gospod. dr. Vitezović navalio namet na slador, kavu i petrolj; da se misli prodati narod po Hrvatsku, da se u Hrvatskoj plaća porez na ženu, djecu, kočke itd.; da je g. dr. Vitezović samo povodom veću platu navratio, a drugim ulikuma, dobra učinko — i druge slične neslave laži, u kojoj nikt ne pametan vjeruje ničemu, i koja je bilo lakho pobiti. Po sličnosti tih glasova u cijeloj Istri opuža se, da su i iz istog Izvora. Ali podlo to vlašto oružje bilo je slabu uporiso, što je i uspjeh zasvjedočio, jer u svake laži kratke noge.

Za Furtzelj javili se Skrbe. Sve občinsko upravo, izim vrhničke, primile su od Istarskog političkog družtva pisma učiljena onomu, kakva su dobili kastavski, veprinčaki i materijski načelnici, a zatim i razne proglašenje. Odgovor učit bezobzirno, bili su Izbori.

Nije uzmanjukalo niti krvili prorok. Letili, konji danju i noću, a u njima silni viljenjaci. Taj vam bio Todor, Stanjar i sva ljepta družba. Da bude broj podpun, nadosađo je i prijatelj Jorka, gosp. Puntari načelnik. Sjedeći na Štoku (nomen omen). Sjedeći na Štoku, i na Štoku se izabrala za druge neke mesare Mika i Tonina. Tej troper dode su u kupovanju kožih, a svakog sreća po njih, da svoje geje pastili nisu. Treba reći, da su naši otocani prevezu dobri. Kako kažu, »Jok« je bio preuzeo uređučištvo »babes«, jer da je »babus Murko« otisao u trömješčui mrl, buduo se umorio s cilnjem: napsa i još većeg flaska. Njih srećniji od našeg »Joka«, sad se upoznau sa našim svecenstvom, pa elo mnogi pradmetu za celi mjesec dana. Biati papir »Jok« nu s njim bili sebe, mi se grohotom smijemo tvojim lakridjim.

A sad na pojedine obline. Prvi na dometu eto nam, svestalih Puntarab i Korpštarab. Krivi proroci ne državaju se zašti u te hrvatske krajeve. U lepotu i dostatnom broju prikazuju se oni u sredinu 20. maja te jednoglasno izabrali petorcu kremenjakab. Nitko se nije usudio pore-

metti i lepi mir i red kod izbora, jer bogme Puntari neznaju za šalu.

U to našo za podne hrzojav dočeno lepi glas, da su se i Maloseči opštini, izabrav petorcu avštenib Hrvata. Evali Jím! Pošten njim, bilo glas u rodu. Njihova družba navala tada na »Jok«, što niti doma svoga nije osjećao od barbara Hrvata, pa bi se htjeo ovde građiti prorokom. Ali »Jok« praktičnjak slegna ramevi i oda dalje; ta treba si nekako djepevapuniti. Bit će dobar sjaj.

U četvrtak 21. listoga mjeseca vršio se izbor u Baški i Dobriju.

Baščanski se paša hvatio na sve krajjeve, da ima 15 glasova više, i tim htjeo valjda zastrašiti naše rodoljube, ali ovaj zato baju i nebaju, a pod brkom mu se podsmjeju. Neuzstrašiva mornarica, putati svoje brodove u Tratu, Pušu, Ricet, Cresu, Lošinju, Zadru itd. pritekla je našljeno, poprište, da g. dr. Vitezović odvratilo brod za drago, a Draga se u lepotom broju odzvava. Letili telasi iz Krka i u Krk, a sani »Jok« došao, da vodi bliku. Ali slabu vodu, još goru vojnici. Prostrijedje paša, brzojavno, ali zahmar, oda Šandor i njegova priprema, pak propade nasilje. Još onog jutra protivnici pogadjaju kože, nu njihova kesa nije smoglo toliko, da bi kupila poštenje baščanskih Hrvata. Zadržala naši glasovi, a protivnici ostadeče u zapeku, da jim sram, u koliko ga imaju neobičije lica. Među ovim zadnjim ubrjeno je i baščansko klepetalo, koje, zaboravivši svu primjenu dobročinstva, još je ravnito prati našem kandidatu. Crn u obraz, crna izdajice! O podne svrši se izbor i bude jednoglasno izabrana osmorica nepokolebitih Hrvata. Svetišni birači, dadešo tada odušika svojem odusljenju, te u pušnjaku Međuljubu mlinab, okitili se zastavama, sve brodove i veselju nebjanca sve do kasne uvečeri. To je bilo pravo puško veselje, kojim je udionitovalo mukro i ženovo, stvar i mlađe, da je bilo miliota gledati. A što je u »Jokom«? Jedan od naših ga tražio i svudu, da ga pita, pošto kupuje kože, da »Jok« nešte neima. U 11 sati, uvidju izgubljenu bluku, porička se sa svojim drugovima u poduzeću, što su mu inače opisali bili položaj, nego li je u istinu bio. Drugovi pak rekuće: »popovi su krivici te zajušiš svoje vrance i bježi put Krka, jer bogme počelo se bilo već obinjeli.

(Konac sledi).

Pogled po svetu.

U Trstu, 26. agusta 1885.

Najvažniji dogodaj dnevne politike jest sastanak carevah u Kromjeržu. Njih. Vel. car i kralj Fran Josip sa caricom i kraljicom te prejasnim carevičem Rudolfom odputovali su dan 24. t. m. u Kromjerž, kamo su stigli istog dana u tri sata poslije podne. U mjestu dočekalo Njih. Veličanstva na biljade pučanstva. U carevoj pratinji nalazio se osim careviča i nadvojvoda Karlo Ljudevit i grof Kalnoky, očekivao jih na kolodvoru grof Taaffe i mnogo drugih dostojanstvenika.

Carsko ruska supruge, koje prato veliki knezovi Nikola, Gjuro i Vladimiro te nekojni ministri, generali i drugi dostojanstvenici, primili su 25. t. m. u Šćakovi galički zemaljski namještnik, vojnički zapovjednik i mnogo pučanstva. Na granici Moravske dočekao je visoke putnike moravski namještnik i Šlezki zemaljski načelnik.

Cesar Fran Josip sa carevičem Rudolfom odjeljali su se do postaje Huleina, ruskim gostovom u susret, a na kolodvoru u Kromjeržu očekivala jih curica i kraljica Jelisava. Nakon običnih pozdrava, odjeljali se carevič sa pratinjom u mjesto i to u nadbiskupski grad u Kromjeržu. U gradu predstavili su carevič jedan drugomu svoju pratiču i ostale dostojanstvenike. Jučer je bježao sjajna gostba, danas lov a večeras će carski ruski supruzi sa svojom pratinjom odputovati.

Što se tiče tog sastanka carevih u Kromjeržu, nema većina austrijskih i ruskih novinah, da prate sa zadovoljstvom svi narodi sastanak dajuju susjednih vladara, te da je to najbolji znak srođenih prijateljskih odnosa između Austrije i Rusije.

Ceska kraljevina dobila je novoga nadbiskupa u osobi grofa Schönborna. Novi nadbiskup česki je odan svomu narodu, što je Niemcem u Češkoj vrlo nazorno. Kad je prošlog četvrtog novi nadbiskup zasjao starodavnu stolicu pražkih biskupskih, nagovorio ga je pražki načelnik samo u češkom jeziku, na što mu je nadbiskup odgovorio isto tako samo češki. Njemačke novine digle su radi toga silnu buku, koli proti načelniku, toli proti nadbiskupu. Nu nije se tomu šta čuditi, al diviti se moramo državotosti po-rečkog lističa, koji je pristao uz njemačke vikače te oštiro odsušuju pražkog načelnika i nadbiskupu. Što se nisu obazirali u svojim govorima na Niemce, t. j. na manjinu pučanstva Češke. Za češke Niemce lomi kopija porečko glasilo, nu kad je kod poslednjeg otvorenja istarskog sabora nagovorio zastupstvo zemaljski kapetan Dr. Vidulich jedino u talijanskom jeziku, kad je dakle posve ignorirao veliku većinu pučanstva Istre, kad je to učinio muž, koga je car za to postavio, da bude jednako pravedan napram obim narodostim, tada nije isto glasilo našlo niti jedno rječi, da pokara postupanje g. kapetana, tada je to glasilo ljepe žutilo a valjda tomu i potajno pljeskal. Gospoda u Po-reču htjeli bi, da se je sa njihovim prijatelji i izvan Istru usmiljeno, a oni neće, da budu doma, napram svojim susjedom pravedni. Ej, tko vas nebi poznavao, skupo bi vas prodao. Metite i čistite gospodo najprije doma, a tad se tekar zaletite u tudio dvorište.

Bivši predsjednik hrvatskoga sabora i jedan od prvaka vladine stranke g. Krestić položio je zastupnički mandat, što zadeje mnogo brige spomenutoj stranci. U njemu se gubi jednu od najboljih sila a što je još važnije, osobu, koju su rado i u Baču i u Pešti gledali. Odstup taj se javnoga života, morao se dojmiti tim više vladinih krugova, budući da je bio poznat g. Krestić kao jedan od najumjerenijih narodnih zastupnika, a kad su njega okolnosti prisilile, da se odreće mandata, zaista je k tomu morao imati važnih razloga.

Cim se otvari hrvatski sabor, potaknuti će opoziciju pitanje o arhivalnih spisib, koje je han predao Madijanom i radi kojih će biti silno bure u saboru i izvan njega.

Kako smo jurjavili, doći će Nj. Velič. car Fran Josip oko 15. septembra u Požegu, da tuj prisustvuje velikim vojničkim vježbam. Razna društva i korporacije poklonit će se svomu kralju u Požegi.

Talijanska vojska na crvenom moru nalazi se u velikoj stisci. Momčad pogiba na stotine od kužnih bolesti a vlasta se nemože odlučiti, da ju natrag pozove.

Medju Španjolskom i Njemačkom razvila se ostra razmirača radi karolinških "Jah". Niemci tvrde, da oni otoci neprispadaju Španjolskoj te da nisu, zaposjednuti je, ničije pravo povredili. Španjolec proti tomu dokazuju, da su oni otoci njihovi te da će neopustiti li Niemci, prekinuti s njimi sve trgovачke i diplomatske veze.

Kako je viditi, rastu Španjolskog danonice već neprilike. Osim što ju truje i razvrtava strašna kolera, što je stranka koja ruje, tamo pod današnjom

vladom, eto nadomje je i drugo neugodno pitanje o karolinškim otocima.

Afgansko pitanje primiče se krajem te bi reč, da će se mirno rješiti.

IV.

I m t r i .

Ašće zabudu tebe Istrije,
Zabveća budi desnice moe,

Pečaljno ruho tiele ti pokriva,

A ljute suze tvoje oči toče,

Stoljeća veće ovu grudu mode

Pod kojom mnogo tijeca ti počiva.

Pisanego trpiš ni dužna ni kriva,

Tu bol troj reč bi kā da istom pođe:

Odasvud vrzi proti tebi se roće,

Skrgućuč zubina što si jošte živa.

Nedužnom žrtvom mnogi sin ti pada,

I još će mnogi plati tudjom zlobom,

Je ići lažni minoži te ti jade — —

Nu mrijeti j. bolje nogu biti robom,

Pa nek se vrši što se vrati ima,

Bez krovjica kala spasu-nima.

A. K.

Franina i Jurina.

Fr. Dokle kume?

Jur. Idam u vatrežentanou, da mi audi.

Fr. Imeš soldi za vino?

Jur. Te neidem va očtarlju.

Fr. Če aude vaši konžiljeri po pravice i
bez vina.

Jur. A kakvi bi te billi konžiljeri, ki bi
za vino krojili pravico?

Fr. Dobri za sebe, još bolji za onega, ki
njih plati vino.

Jur. Takovih valjde ni na svetu.

Fr. Hodi u dolnju Istru, nači ćeš talijanske konžiljere i pitaj njih, ako je
tukovih na svete.

Fr. Si ga videl kako je letil?

Jur. Kega?

Fr. A onega valdraponu s Rađo, ki ima
na jednoj strani duga a na drugoj
kratka kriči, ki leti po komuze, da
ulovi va mrežu one poštenjake, ki su
mu kod zadnjih izborov pobegli.

Jur. A te mu se pak putati?

Fr. Ajho. Su mu brate zabrusili, da te
oni labko šurenjuči mrežu raztrgat
i da se vlače nadaju od nikoga varat,
da su oni slobodni državljani u ne
šarenjačke podpreptice.

Jur. Čast i poštovanje takorim Rađičanom.

Fr. Da te s nama va vržun.

Jur. Ki i za?

Fr. Ni buzetski val... — — — — —
Ja nas, da
ćemo va blud ako budem kriči živo
mukari i našemu promi, tivomu ce
saru.

Jur. Tako ča bi oteli, da i mi kričimo
onako, kako su oni onu večer kričali,

kada su Vidulicha počastili.

Fr. Ja, ma Talijani računaju, da oni moru
ave čagod ote a mi nis.

Jur. Dragi ti kriči živi kriči, koliko ti
drogo, a osobito našemu premiolost
vemu cesaru i kralju, pak da vidimo
ki će ti to zbranit.

Fr. Ča to Jure ponosaš?

Jur. Luka je sjogli par gusak, pak me je
postali, da i nešen prodati i da kupim
malo soli, ulj, i se čagod za kuću.

Fr. Ali pasaj po Paze pak zakaznik po
hrvatski te ćeš videt par pitomeh talijanskih gusku na ponestrab, ke te
valje poći po talijansku guku, kako
da su va Rime s jača pobegle.

Jur. Ma se bojim, da bi pokojnici ov moj
par pak je nešin mogao prodat.

Fr. Neboj se ne, su pitome, jedu s ruki
i puste se ulovit.

Fr. Ja i istina, da će Gučina poteškati
i drugemu zručit?

Jur. Nisan neboje niš čui, ma bi to moralo
bit, zađ da je unošta za kampanju tokom.

Fr. Tako da narudiš sada novi frak i krunu.

Jur. Ča se trebada i na Franinu i Jurinu
predbrojiti, da nemora cak broj po, bu
tigaj iskat i posuvjetati.

Različite vesti.

Na temelju zakona, za Istru imalo bi se svake tri godine obnoviti občinsko zastupstvo.

Občinom bačanskom (na otoku Krku) upravlja jedno te isto zastupstvo već šestog godinu. Uzaludni bijahu svi utoci, molbe i rezursi. Živila ustavnost!

Visoka gostinja. Njeg. Visost, carevna i kraljevna. Štefanija borav od ponedeške u blizini Trsta, u krasnom carskom dvoru Miramare. Prejasnog godišta ostali de. u našem susjedstvu do 20. septembra a u to vreme uživati de morske kupelji i kripti se zdravim mor-skim zrakom.

Imenovanje. Njeg. Vel. Imenovanje je g. Mutu Bogović, duh. pomorničko župne crkve u Rubu, kanonikom stolne crkve u Krku.

Grozna nesreća dogodila se one 25. t. m. u Loydovom arsenalu u Trstu. Veliki kotao razprako se uslijed pregrijane pare, na čemu da su krivi toploši, koji su odvliči vatru ložili. Ranjeno je 18. oso- ba, a među tim 4 smrtno, 4 težko, ostali manje. Ranjenici prešenici su odmah u bolnicu. Dok ovo pišemo, izdahnulo je 8 ranjenika.

Tuča. Pišu nam iz Berseča: Moramo obraznulti tužnu vlast i sa ovih stranah. One 21. t. m. okolo 10 satih na večer uništila nam je strašna tuča svu našu nadu i to za više godinu. Od mesta Berseča pa skoro do Sv. Jelene, osobito oko Sv. Mikule, nebi nušao jednogallista na traju. Tučni mil! Od koga da čekamo pomoći? Naširomaljši seljaci jesu najviše potpuni! Pomozite seljincima dobrj ljudi, a nezaboravi na nas ni ti carsku vladu.

Cijeljmo, da je i 18. t. m. potukla strašna tuča Vodice, Klenčački i Raspo.

Nadamo se, da će carsku vladu pritići u pomoć siromašnom pučanstvu, nu tim drugi prijatelji puka nebi smjeli pri tom izostati.

Općitaljski šarenjaci žapju ono što su posjeli. Pišu nam iz male Firence, da su tamnošni kmeti, iako ogoljeni proti dvojici trojici šarenjakab, koji su i do sada siromašna kmetia za nos vodili. Na najlepše je pritom: Što su isti talijanski kmeti ustali proti tim nemirnjakom i njima na utruj pjevanju hrvatske pjesme i po grudu klidi: Živili Slavoni! A bio Šarenjaci na to? Zatvaraju se u svojim gnezdičima, i kriju se boje ruzarevinu seljakab, koji nezrava za žalut i kojim je dozlogrdito gospodsko tranzito. Vitiči Šarenjaci, kmeti sledi vati primjer. Učili ste ga i huckali proti njegovim vrıldnim svećenikom i drugim privukom i sad uvidjeli i sam, da je bio zavodnik pak je obratio batinu proti svojim učiteljima! Imate li možda uzroka tučiti se na svoje učenike?

Neće hrvatski pisanih prezimenah. Lep primjer anonsijski i pravodnosti podio je neduvno porečki načelnik g. Sibla. Nekl posjednik donesao mu talijansku namiru, podpisau hrvatskim imenom u hrvatskom pravopisu. Načelnik oble mogao odbiti talijansku namiru, nu primjeti ipak sastavljaju, da u buduće nepodpisuje vlaže svoje lime orku, jer da je ono hrvatski podpisano te da se nebi takova namire više prima. Naš dojek se osmijehnu i ostavi g. načelniku uzmijud sam sobom: "saj ćeš još rad i poste hrvatsku namiru primiti. I mi tako uživat i pomoći vama"!

Na hrvatski pisanih prezimenah. Lep primjer anonsijski i pravodnosti podio je neduvno porečki načelnik g. Sibla. Nekl posjednik donesao mu talijansku namiru, podpisau hrvatskim imenom u hrvatskom pravopisu. Načelnik oble mogao odbiti talijansku namiru, nu primjeti ipak sastavljaju, da u buduće nepodpisuje vlaže svoje lime orku, jer da je ono hrvatski podpisano te da se nebi takova namire više prima. Naš dojek se osmijehnu i ostavi g. načelniku uzmijud sam sobom: "saj ćeš još rad i poste hrvatsku namiru primiti. I mi tako uživat i pomoći vama"!

ODIELA na mjesecne i nedeljne rokove mogu se dobiti u krojačnicu: at N. 12 Via Farneto, učinjena polag mjeru. Buduće imade u zalihi velik izbor sarka, svake vrsti, može dati uz umjerenje cene nego li drugi.

Sveukupnog leđničtvu doktor P. T. Xidias

specialist za kožne i tajne bolesti at učinje Via della Ciserma br. 3. I. p. i ordinira danomice od 42-2 sata.

Prvi ustav 5— Ekonomička krojačnica Ivana Batelli-a

Via Barlera vecchi Nro 6. I. plan.

Stotijevanje se odjeđe polag mjeru, najvećom.

Brzom i elegancijom uz najjeftiniji cene.

Naručbu su obavljaju uz pouzeđe

